

Zápis z obhajoby disertační práce Mgr. Sabiny Mattové

konané dne 25.6. 2012

téma práce:

„Hospodářská základna střeoevropských kultur na přelomu neolitu a eneolitu“

přítomní: prof. PhDr. J. Sláma, CSc., Prof. PhDr. J. Klápště, CSc.,

Doc. PhDr. M. Popelka, CSc., Doc. PhDr. L. Jiráň, CSc., Doc. PhDr. L. Košnar, CSc.

omluveni: prof. Dr. Evžen Neustupný, CSc., prof. PhDr. Ivan Pavlů, DrSc.,

prof. PhDr. Petr Sommer, DrSc., PhDr. Jan John, Ph.D.

Prof. Sláma:

Uvedl, že Mgr. S. Mattová splnila veškeré povinnosti související se studiem, publikovala požadované odborné studie a vyhověla veškerým požadavkům kladeným na předmětnou fázi studia. Vyzval přítomnou k představení své práce.

Mgr. S. Mattová:

Mgr. Mattová uvedla svoji prezentaci rekapitulací své profesní specializace, která souvisí se zadaným tématem disertační práce. Práce nese název Příspěvek k poznání způsobu obživy na přelomu neolitu a eneolitu a zabývá se řešením otázky zvýšené lovecké aktivity ve studovaném období s cílem zaujmout stanovisko k různým interpretačním variantám (environmentální pojetí apod.). Přítomná dále shrnula strukturu práce a posléze přešla k analytické části práce. Práce spočívá na komparaci mezi střeoevropským prostorem a alpskými oblastmi (nákolí ve Švýcarsku apod.). Za povšimnutí stojí především nárůst podílu lovné zvěře v osteologickém materiálu v daném období (Čechy, Morava – 10%, alpská oblast – 50%). Mgr. Mattová dále prezentovala výsledky komparace přírodního prostředí, které nevykazují výraznější rozdíly. Další možnost interpretace představuje možnost změny funkční specializace lokalit, což se však ve střeoevropském prostoru nedaří uspokojivě prokázat a pouze v jednom případě ve Švýcarsku lze hovořit o změně specializace, která se odráží ve změnách druhové struktury osteologického materiálu. S cílem meziregionální komparace byl dále analyzován téměř kompletní nálezový inventář příslušných archeologických kultur: inventář keramiky, kostěné a parohové industrie, kamenné štípané a broušené industrie.

Mgr. Mattová závěrem zdůraznila, že ačkoliv nebylo možné vysledovat korelaci mezi nálezovým inventářem v obou regionech, předpokládané rozdíly ve specializaci a pozorovatelné rozdíly v proporcionalitě osteologických souborů. Práce je dle autorky ale významným příspěvkem ke studiu obživy populací v daném časovém horizontu.

Doc. Popelka

Shmul své oponentské stanovisko, ve kterém poznamenal indifferenci sledovaného jevu, jehož příčiny mohou tkvět mimo postižitelné archeologické kategorie (místní poměry, symbolická rovina apod.).

Dále doc. Popelka přednesl oponentský posudek J. Joima, ve kterém zdůraznil některé formální nesrovnalosti (terminologie, problémy chronologického vymezení, ...), ale také absenci využití některých exaktních metod. V té souvislosti oponoval také provedení související databáze, která neumožnila širší aplikaci vícerozměrných statistických metod.

Následovala prezentace prof. Neustupného, kterou opět přednesl doc. Popelka. E. Neustupný poznamenává, že disertace vychází z již obhájené diplomní práce (FF ZČU), dále obšírně

hodnotí slabiny kulturně-historické klasifikace, periodizace daného období a poukazuje na některé zásadnější problémy práce spočívající v chybné aplikaci periodizačních schémat závěru neolitu a počátku eneolitu ve stř. Evropě. Dále upozornil na absenci zhodnocení některých výzkumů (Pomořanské jezero, Bylany – Nade Vší apod.). Dále Neustupný upozorňuje na přejímání necitovaných pasáží z dříve obhájené diplomní práce. Disertaci proto nedoporučil k obhájení.

Mgr. Mattová

Prvně se vyjádřila ke stanovisku prof. Neustupného. Odmítla názor, že je téma obživy vyčerpáno a uvedla sérii nejnovějších publikací k danému tématu. Poznamenala, že na rozdíl od své diplomní práce se autorka snažila vypořádat s otázkami, které v předchozí práci neřešila. Dále objasnila své postoje k terminologii a chronologii práce. Chronologie práce vychází z kombinačního studia aktuální vědecké produkce. K otázce nevyužití dat z výzkumu Komořanského jezera Mgr. Mattová poznamenala, že tuto práci již při psaní příslušných pasáží nevyhodnotila jako relevantní. Dále se věnovala necitovanému přejímání pasáží ze své diplomní práce. Jednalo se o významně doplněné pasáže a dle dalších uvedených argumentů se dle autorky o porušení obvyklých pravidel nejedná.

Dále se Mgr. Mattová vyjádřila k oponentuře Mgr. Johna. Uznala pochybení v uvádění některých botanických názvů, vysvětlila a prokázala znalost vytykávaných exaktních metod studia „příškvarků“. Posléze se vyjádřila k rozsahu analyzovaných lokalit a k problematice statistické významnosti hodnoceného celku. Uvedla, že např. v některých oblastech Švýcarska je tak hustá síť lokalit, že bylo nutné provést kvalifikovaný výběr.

Doc. Popelka

Shrnul výtky oponentů, poukázal na studijní nasazení Mgr. Mattové, charakteristiku oponentního týmu. Uvedl, že některá oponentní stanoviska příliš akcentují dílčí úskalí práce bez ohledu na vlastnosti celku.

Doc. Jiráň

Vznesl dotaz na datování Makotřas (Mgr. Mattová odpověděla KNP). Dále se dotázal na nesoulad s APČ a požádal o vysvětlení (Mgr. Mattová vyvrátila domněnku o nesouhlasu se závěry APČ).

Dále položil dotaz, proč v práci nefigurují lokality z Rakouska, pokud v prostorovém vymezení práce je deklarováno i území Rakouska (Mgr. Mattová dopověděla, že šlo o nedorozumění, původní záměr).

Prof. Klápště

Vznesl dotaz na reprezentativnost osteologických souborů. (Mgr. Mattová uvedla, že nesouměřitelnosti některých souborů si je vědoma a postupovala v souladu s prací kolegy R. Kyselého).

Doc. Košnar

Dotázal se na výskyt rybích kostí v souborech (Mgr. Mattová vysvětlila, že u pobřežních sídlišť je zastoupení vyšší).

Zapsal: Mgr. Tomáš Chmela

Praha, 25.6. 2012